

Zápis z 9.ročníku semináře Akvizice domácí produkce, který se konal ve Státní vědecké knihovně v Kladně dne 9.června 1999

Přítomni: 71 zástupců knihoven, nakladatelů, distribučních firem a dalších institucí

Program: na pozvánce

1. Ředitelka SVK Kladno PhDr. Bínová zahájila seminář a připomněla referáty v sekci akvizice v Seči v říjnu minulého roku
2. Ředitel SVK Ústí n.L. ing. Brožek se ujal moderace a upřesnil program semináře
3. Posluchači Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze Petr Boldiš a Tomáš Kovařík - Nové možnosti akvizice - finanční úspory knihoven

Studenti hovořili o obchodním řetězci knižního trhu : nákupy u knižního distributora (rabat výjimečně až 40 %, průměrně 25 %) a nakladatele (rabat výjimečně 40 % - nakl. Hynek, průměrně 25 až 27 %), uvedli výhody a nevýhody nákupu u distributorů, nakladatelů a knihkupců (ti dávají nejmenší rabat) a v tabulce uvedli slevy knihovnám ve vybraných nakladatelstvích .

Slevy ve vybraných nakladatelstvích

Nakladatelství: Úhrada hotově /fakturou: Sleva knihovnám:

Linde - vlastní produkce 27 % / 25 % 27 % / 25 %

Linde - ostatní produkce 20 % 20 %

Fortuna 20 % 10 %

Portál 27 % / 25 % 10 %

(odběr min. 10 ks od
jednoho titulu)

Koop 25 % / 23 % neposkytuje

Hynek 40 % 40 % (osobní odběr)

Mladá fronta 27-28 % / 26 % 27 % / 26 %

Libri 25 % / 23 % 5 %

10 %

(čtenářský klub nebo odběr 5 a více kusů od jednoho titulu)

Dále se zabývali výhodami a nevýhodami nákupu v internetových knihkupectvích - existuje asi 30 těchto knihkupectví, základní rozdíl je v organizaci prodeje, objednávky se posílají elektronicky buď nakladateli nebo do vlastních skladů knihkupectví, slevy činí minimálně 10 %, v průměru 20 % i více, ale většina dodavatelů účtuje náklady na poštovné a balné (někteří ne, pokud se odebere zboží nad určitý finanční limit) a platba je většinou na dobírku, někteří vystavují fakturu, platba kreditní kartou není u nás rozšířená.

Výhodou je širší výběr publikací, pohodlnost nákupu (kliknutí myší) a dodání během 14 dnů.

Nejznámější internetová knihkupectví:

Knihkupectví Eliška

<http://knihy.planeta.cz>

Vltava

<http://www.vltava.cz>

"Český Amazon" (Modré stránky)

<http://obchod.stranky.cz>

Knížní katalog

<http://www.reax.cz/knihy/>

Dále hovořili o fultextovém archivu - uplatnění fultextových zdrojů v knihovnách (ukázky připravovaných knih, cizojazyčné beletrie).

Autorské právo - svolení dává buď přímo autor nebo autorské právo platí po dobu autorova života a 50 let po jeho smrti nebo vůbec není potřeba autorského práva k vědeckému výzkumu nebo k půjčování v knihovnách, galeriích a školách.

Nevýhoda : jazyková bariéra

Adresy fultextových archivů:

<http://www.cuni.cz/~boldisp/dk/literatura.html>

-technická literatura

-literatura humanitních oborů

-beletrie

-stránky spisovatelů

-zahraniční periodika

petr.boldis@ff.cuni.cz

tomas.kovarik@ff.cuni.cz

V diskusi k tomuto tématu vystoupily knihovnice z VŠE Praha a OK Karlovy Vary. Paní Vašková z časopisu Čtenář upřesnila rabat u internetového knihkupectví Eliška (25 %) , kdy knihkupectví zasílá na fakturu bez účtování poštovného a balného, ale musí se objednat a nashromáždit určité množství knih za určitý finanční objem.

4. Analýza www stránek českých nakladatelství z pohledu akvizitéra - ing. A. Brožek a M. Lichtenbergová, SVK Ústí nad Labem

Ing. Brožek hovořil o www stránkách nakladatelů v zahraničí, u nás je už ke květnu 1999 112 www stránek nakladatelů, ovšem ne všechny se podařilo otevřít a zhodnotit. Byla stanovena kritéria (estetičnost, aktuálnost, kompletnost adresních údajů, úroveň akvizičních údajů, možnost elektronické objednávky) a způsob bodování (body 1 až 5, nejvyšší ohodnocení číslem 5). Ing. Brožek přednesl závěry, které vyplývají ze zhodnocení jednotlivých kritérií, ukázal tabulku a předvedl ukázky několika vybraných www stránek nakladatelství. Do hodnocení se nutně promítly subjektivnost

i objektivnost posuzovatelů.

O této problematice byl uveřejněn podrobný článek v časopise Knihkupec a nakladatel č.7-8/1999.

V diskusi p. Andrllová z SVK Plzeň poznamenala, že chybí propojení Internetu se stávajícími systémy v knihovně.

5. Doplnování regionálních fondů v knihovnách - PhDr. J. Bínová, ředitelka SVK Kladno

Podnětem k diskusnímu vystoupení dr. Bínové byla odlišná kritéria hodnocení pojmu regionální fond v jednotlivých knihovnách :

-co je region pro jednotlivou knihovnu ?

-jaké typy dokumentů jednotlivé knihovny sbírají a co považují za regionální fond?

-problém autorského hlediska : kdo je regionální autor a regionální osobnost?

Dr. Bínová seznámila přítomné s typologií dokumentů a dále uvedla, že většina knihoven má vypracované písemné interní směrnice k regionálnímu fondu včetně jeho definice, akvizice a využití. Dr. Bínová provedla důkladnou analýzu těchto směrnic jednotlivých knihoven a jejich porovnání a hovořila o konkrétních vědeckých knihovnách - co mají společného, v čem se liší, o obsahové definici, úrovni a šíři dané problematiky. Některé knihovny se řídí důkladně písemně vypracovanými pravidly a směrnicemi (SVK Plzeň, Kladno, Ústí nad Labem, Hradec Králové, České Budějovice). Další knihovny preferují nepsaná pravidla, zvyklosti a hlediska (SVK Liberec, Olomouc, Ostrava a Moravská zemská knihovna v Brně).

Dr. Bínová dostala znění písemných směrnic od některých pražských knihoven a od městských a okresních knihoven. Rozdíl mezi knihovnamí vznikají i nejednotnou terminologií, málo se hovoří o způsobech akvizice a shromažďování dokumentů v relativní úplnosti je obtížné.

6. Okresní knihovna Karlovy Vary - p. Kapláňková : akvizice regionálních dokumentů v karlovarské knihovně

Paní Kapláňková vystoupila s koereferátem. Uvedla, že okresní knihovna Karlovy Vary se transformovala v útvar Muzea a knihovny okresu Karlovy Vary. Ztráta právní subjektivity přináší potíže i při akviziční práci, je vypracována směrnice pro regionální fond, který je prezenčně a mimořádně absenčně součástí společenskovedního oddělení. Cílem je získávání dokumentů včetně periodik v relativní úplnosti ve spolupráci s regionálními úřady včetně osobních kontaktů.

7. Okresní knihovna Havlíčkův Brod - p. Svobodová

Paní Svobodová vystoupila s koereferátem. Pro regionální fond má knihovna vypracovanou směrnici s podobnými kritérii jako SVK Hradec Králové, do regionálního fondu se neukládají dokumenty z tiskárny v Havlíčkově Brodě. Program Lánus neumožňuje vystavovat knihy k prezenčnímu půjčování na Internetu. Dále p. Svobodová hovořila o problémech akvizice - je zachován střediskový systém, což je výhoda při získávání dokumentů do fondu a další výhodou je, že regionální autoři jsou zároveň čtenáři (věnují dokumenty darem). Při akvizici regionálních dokumentů využívá knihovna spolupráce s masmédiemi, okresním muzeem, galerií a archívem a dále chce knihovna využít digitalizačního zařízení Národní knihovny v Praze pro digitalizaci regionálního fondu. Knihovna pomáhá při získávání regionální

literatury SVK Hradec Králové a spolupracuje s nakladatelstvím Sursum.

8. Regionální vydavatelství OFTIS

Nygrinova 336, 562 01 Ústí nad Orlicí

T: 0465/52 10 52, F: 0465/52 23 26, e-mail: oftis@hrk.pvtnet.cz

Toto nakladatelství uspořádalo pro přítomné malou výstavku knih.

9. Diskuse

M. Lichtenbergová, SVK Ústí n.L. - dotaz na Petra Boldiše a Tomáše Kovaříka - kolik nakladatelství pro výsledky studie navštívili? Odpověď - 30 nakladatelství, z toho 7 nakladatelství poskytlo úplné odpovědi, ostatní nakladatelství neodpověděla nebo odpovědi byly neúplné.

Mgr. Svobodová, SVK Hradec Králové - k akvizici reg. literatury : knihovna neprovádí koordinaci regionální literatury, ale sbírá informace o profilaci regionálních fondů a reg. literatury mezi knihovnami institucí v Hradci Králové a má zájem o výměnu informací. Záměrem je zveřejnění profilace fondu na Internetu. Dále Mgr. Svobodová hovořila o zdrojích informací pro akvizici reg. dokumentů, o spolupráci mezi knihovnami pro získávání akvizičních informací, okresní knihovny zasílají do SVK v Hradci Králové záznamy o získané regionální literatuře. Knihovna začíná budovat souborný katalog regionální literatury.

10. OPA - obchodní a propagační agentura, dr. Tárk

V Zápolí 20a/1143, 141 00 Praha 4

T: 02/4725053, 02/424163, F: 02/4725053

Didtribuce knih a sortiment rozšířen o CD-ROMy a CD. CD je možno získat za poloviční cenu než v obchodech + rabat 24 % jako na knihy.

11. SABRA - ing. Dagmar Muchová-Al-Salmanová

U Mrázovky 2614/8B, 150 00 Praha 5

T + F: 02/9000 9507

Především distribuce titulu Encyclopaedia Britannica, Encyclopaedia Universalis v klasické tištěné podobě, nyní možnost dodání titulu Encyclopaedia Britannica na CD-ROM (cena okolo 6-7 tisíc korun). Možnost objednání i knih světových nakladatelství za katalogovou cenu, snaží se neúčtovat zahraniční poštovné.

12. FOLIO, s.r.o.

Janovského 45, 170 00 Praha 7

T: 02/801 853, F: 02/6671 2438, e-mail: folio@ini.cz

Zástupce této firmy nebyl osobně přítomen, ale nabídku možno najít na Internetu na: www.folio.cz (dovoz zahraniční literatury).

Ing. Brožek připomněl, že by knihovníci měli sledovat www stránky místních a okresních úřadů pro doplňování regionální literatury včetně ukázek připravovaných knih a recenzí, které jsou vystaveny na Internetu.

13. Albertina icome - p. Březinová

U Stadionu 157, 266 01 Beroun

T: 0311/611 237, F: 0311/611 238, e-mail: beroun@aip.cz

Firma nabízí databázi nakladatelů na disketách (asi 6 tisíc korun), která je aktualizována jednou ročně.

Dále nabízí Českou národní bibliografii (ČNB), nyní čtvrtletně vždy na 2 CD-ROMech, aktualizace bude na Internetu v intervalu 14 dní. Nyní na požádání zdarma měsíční aktualizace pro odběratele.

Paní Březinová požádala přítomné z velkých knihoven, aby o ČNB informovali menší knihovny.

14. Pokračování diskuse

SVK Plzeň - p. Andrlová: knihovna má jednu z nejúplnějších směrnic pro regionální literaturu a získala grant na zpracování regionálních periodik. Městské a okresní knihovny dodávají informace o regionální literatuře, spolupráce s knihovnami v místě je efektivní, o souborném katalogu knihovna neuvažuje.

SVK Kladno - PhDr. Bínová: při získávání regionální literatury nebo informací o ní je v Kladně mezi institucemi dobrá spolupráce, dobrým zdrojem jsou recenzní rubriky periodik, buduje se souborný katalog veřejných knihoven regionu středních Čech, který má význam.

15. Závěr

Ing. Brožek a PhDr. Bínová zakončili letošní seminář a pozvali přítomné na 10. jubilejní ročník.

Zapsala: M. Lichtenbergová, SVK Ustí nad Labem